

UMEÅ UNIVERSITET

Stödmaterial för VFU

till studenter, VFU-handledare & universitetslärare

UMEÅ UNIVERSITET

Inledning

Det här dokumentet är ett stöd för dig som är student, lokal VFU-handledare eller universitetslärare. Här hittar du information om ditt ansvar och vilka regler och riktlinjer du har att förhålla dig till. Specifik information finns för de kurser som innefattar VFU men du behöver naturligtvis bara ta del av de avsnitt som är aktuella för dig just nu.

Begrepp som används i stöddokumentet:

VFU Verksamhetsförlagd utbildning, den del av lärarutbildningen som enligt gällande examensbeskrivning genomförs i olika verksamhetsområden (förskola, förskoleklass, årskurs 1-3, årskurs 4-6, fritidshem, årskurs 7-9, gymnasieskola, vuxenutbildning, grundsärskola och gymnasieskola, inom relevanta kunskapsområden och ämnen.

Skolhuvudman Samlingsbegrepp för alla skolformer inbegripet fristående skolor/förskolor och folkhögskolor.

Lokal VFU-handledare Lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som handleder den lärarstuderande under VFU

Examinator Den som examinerar, lärare på universitetet

För mer information besök gärna VFU-hemsidan:

www.umu.se/lararhogskolan/samarbeta-med-oss/vfu-praktik/

Innehåll

Inledning	2
Inledning	4
VFU-avtalet	4
VFU-kurser	4
Utbildning för lokala VFU-handledare	4
Inför VFU	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Placering av studenter för VFU	5
Förtur om praktikplats	5
Information om VFU-placering till student	6
Att göra VFU utomlands	6
Kontakt med lokal VFU-handledare	6
Obligatoriska dokument	6
Registerutdrag ur belastningsregistret	7
Rese- och boendeersättningar	7
Under VFU	7
Handledning/handledningssamtal	8
Underlag för bedömning och trepartssamtal	8
Studier på heltid	9
Vikariat	9
Frånvaro	9
Sekretess och tystnadsplikt	9
Rutiner vid problem	10
Försäkring	10
Programöversikt	10
Efter VFU	10
Regler och riktlinjer för betyg och examination	10

Inledning

Läroutbildningen är en akademisk yrkesutbildning. Det innebär att den har en tydlig yrkesförankring där de campusförlagda studierna varvas med studier förlagda i förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, grundsärskola eller gymnasiesärskola utifrån det verksamhetsområde studenten utbildar sig för.

För att studenten ska ges möjligheter att utveckla kunskaper och kompetenser som avser hela lärarrollen är den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU:n) av central betydelse.

VFU-avtalet

Samarbetet mellan Lärarhögskolan och de medverkande skolhuvudmännen regleras av ett VFU-avtal som slöts 2013 och reviderades 2016.

Avtalet i sin helhet: www.umu.se/lararhogskolan/samarbeta-med-oss/vfu-praktik/vfu-kurser/

VFU-kurser

VFU utgör egna kurser som är obligatoriska i utbildningen. Studenter som antagits efter 2011 genomför 30 högskolepoäng VFU under sin utbildning. VFU:n är fördelad på flera kurser. De mål som studenten ska uppfylla i kursen regleras i kursplanens förväntade studieresultat (FSR).

Första VFU-perioden är kort och innefattar mestadels observationer men allteftersom utbildningen fortlöper blir perioderna längre och studenterna får i allt större utsträckning planera, genomföra och utvärdera sin egen undervisning/pedagogiska aktiviteter i förskola/fritidshem/skola.

Förutom att genomföra pedagogiska aktiviteter/övningsundervisning ska studenterna auskultera. Auskultation betyder att studenten, förutom pedagogiska aktiviteter/övningsundervisning, aktivt följer övrig verksamhet i utbildningssyfte. För en blivande ämneslärare innebär det till exempel att studenten observerar och reflekterar kring undervisning i det eller de ämnen som man ännu inte hunnit studera i utbildningen. Även övrig verksamhet som berör lärares arbete omfattas av begreppet auskultation såsom arbetslagsträffar, utvecklingssamtal, konferenser mm.

För varje VFU-kurs finns en kursansvarig institution, som utser de universitetslärare som genomför besök under VFU och den vid institutionen som ska vara examinator för kursen. Läs mer om det på sid 7.

Utbildning för lokala VFU-handledare

Lokala VFU-handledare kan söka till handledarutbildning.

Mer information om handledarutbildningar:

www.umu.se/lararhogskolan/samarbeta-med-oss/vfu-praktik/handledarutbildning/

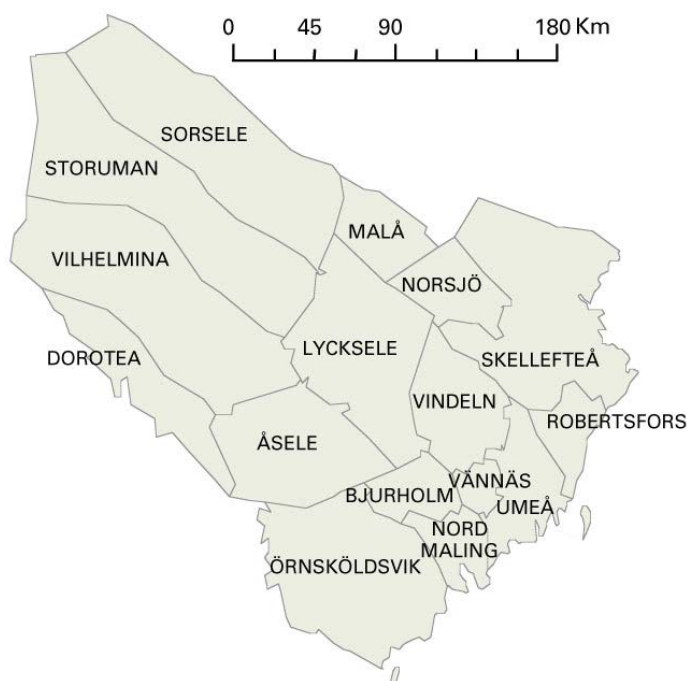
UMEÅ UNIVERSITET

Placering av studenter för VFU

Studenten får inte ordna egen VFU-placering.

Studenten tilldelas en VFU-plats vid någon av de fritidshem, förskolor och skolor som Lärarhögskolan samarbetar med i Västerbottens län, Örnsköldsvik och Sollefteå kommun. För studie- och yrkesvägledarnas praktik finns även avtal med Sundsvalls kommun.

Det är skolhuvudmannen som bedömer och avgör var studenten ska placeras utifrån den beställning som erhållits från Lärarhögskolan. Det är skolhuvudmannen som ansvarar för att utse lokala VFU-handledare som handleder studenten.

Studenten ska under utbildningen placeras inom relevant verksamhetsområde och ämne. Studenter kan placeras i par. Under utbildningstiden bör studenten placeras på olika förskolor/fritidshem/skolor.

För studenter som är antagna till distansutbildningar kan finnas möjligheter till VFU utanför regionen ovan. Studenter på de program som berörs erhåller särskild information om rutinerna för sådana placeringar. Den formella beställningen sker via Lärarhögskolan i dialog med den studerande.

Förtur om praktikplats

Den studerande kan ansöka om förtur i utdelningen av praktikplats, om den studerande omfattas av någon av de förtursregler som gäller vid Umeå universitet. Om studenten beviljas förtur är studenten garanterad förtur för att genomföra sin praktik på den ort som sökts. Den studerande

UMEÅ UNIVERSITET

kan beviljas förtur utifrån olika kriterier, t ex. ensam vårdnad om barn, fysisk eller psykisk ohälsa som kräver närvaro på orten osv.

Läs mer här: <https://www.umu.se/student/lararhogskolan/vfu/infor-din-vfu/>

Information om VFU-placering till student

Studenten tar själv reda på VFU-placering genom att logga in i studieplansverktyget (ett administrativt verktyg). I studieplansverktyget finns bland annat kursnamn, kurskod, uppgifter om VFU-period, antal VFU-dagar, namn på skola/förskola studenten blivit placerad vid och kontaktuppgifter till den lokala VFU-handledaren.

Login i studieplansverktyget:

www.umu.se/lararhogskolan/samarbeta-med-oss/vfu-praktik/studieplansverktyget/

Att göra VFU utomlands

Studenter vid Lärarhögskolan kan göra en del av sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) utomlands. Lärarhögskolan har avtal med utländska skolor, men det finns även möjlighet för studenten att själv söka en VFU-plats utomlands. Att göra VFU på en skola utomlands ger studenten en erfarenhet av hur det är att arbeta som lärare i ett annat land, kunskaper i ett främmande språk och insikter i hur en skola kan fungera i andra kulturer. Studenter bör kontakta Lärarhögskolans studievägledare minst ett år i förväg för att planera för utlandsförlagd VFU.

Läs mer här:

www.umu.se/student/lararhogskolan/utlandsstudier-lararhog/

Kontakt med lokal VFU-handledare

Studenten ansvarar för att, så snart det är möjligt, kontakta lokal VFU-handledare d.v.s. den lärare som studenten kommer att följa under sin VFU, och bestämma tid för första träffen.

Kontaktuppgifter till lokal VFU-handledare återfinns i studieplansverktyget:

www.umu.se/lararhogskolan/samarbeta-med-oss/vfu-praktik/studieplansverktyget/

Studenter kan med fördel besöka förskolans/skolans hemsidor för mer information om verksamheten.

Obligatoriska dokument

De dokument som ger information inför VFU:n anslås här:

www.umu.se/lararhogskolan/samarbeta-med-oss/vfu-praktik/vfu-kurser/

Lokal VFU-handledare och student förväntas ha god kännedom om den kursplan som är aktuell för VFU-kursen. I kursplanen anges kursens förväntade studieresultat (FSR) dvs vad studenten ska kunna efter avslutad kurs och beskriver därigenom nivån för godkänd prestation.

Det är också viktigt att ta del av det underlag för bedömning som finns för kursen. I det dokumentet finns även information om trepartssamtal.

UMEÅ UNIVERSITET

Som student kan det finnas fler obligatoriska dokument för VFU-perioden än de som är publicerade på webbplatserna ovan. Studenter hittar mer information rörande sin kurs i lärplattformarna Cambro eller Moodle.

Registerutdrag ur belastningsregistret

Lärarstudenter som genomför VFU är skyldiga att genomgå en registerkontroll. Detta regleras i Skollagen (Skollag 2010:800, 2 kap. 31-33 §§ och i Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg. Kontrollen avser lärarstuderande inom förskoleverksamhet, skola eller fritidshem. Kontrollen görs för att öka barns och ungdomars skydd och minimera riskerna för att de utsätts för kränkningar av personer som arbetar inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnomsorg.

Det är studentens ansvar att ansöka om ett utdrag ur polisens belastningsregister. Det tar ca 2-3 veckor att få registerutdraget. Ett giltigt registerutdrag får vara högst ett år gammalt.

Ansökningsblankett finns på Polisens webbplats:

<https://polisen.se/siteassets/blanketter---skriv-ut/polisens-blanketter-442-5-skriv-ut.pdf>

Studenten ansvarar för att beställa och lämna in ett giltigt registerutdrag i samband med VFU-periodens början. Studentens ska lämna registerutdraget till rektor (eller motsvarande) för den verksamhet där studenten ska göra sin VFU. Det är rektor (eller motsvarande) som avgör om studenten kan tas emot för VFU.

Rektor (eller motsvarande) är skyldig att se till att lärarstuderande som antagits till lärarutbildning uppvisar registerutdrag ur Rikspolisstyrelsens belastningsregister.

Rese- och boendeersättningar

Studenter kan ansöka om ersättning för resor och dubbelt boende under sin VFU. Det är viktigt att studenten tar reda på vilka regler som gäller inför VFU-perioden. Läs mer om reglerna här: www.umu.se/student/lararhogskolan/vfu/ersattning-vid-resor-och-dubbelt-boende-under-vfu-och-praktik/

Under VFU

Lokal VFU-handledare ansvarar för att den lärarstuderandes insatser får form och innehåll utifrån den yrkesprövande funktion som den verksamhetsförlagda utbildningen har. Under utbildningens senare delar ska studenten självständigt under handledning, genomföra pedagogiska aktiviteter/undervisning i alla relevanta ämnen/ämnesområden och visa kunskap och förståelse för ledarskap i olika sammanhang. Lokal VFU-handledare dokumenterar antalet övningslektioner/pedagogiska aktiviteter och ansvarar för att insatserna följs upp och utvärderas tillsammans med den lärarstuderande.

Under VFU:n ska studenten få information av skolledningen om organisation, ledning, styrning och verksamhetsinnehåll.

UMEÅ UNIVERSITET

Handledning/handledningssamtal

Under handledningssamtalen mellan lokal VFU-handledare och student är det lämpligt att använda sig av underlaget för bedömning av VFU som utgångspunkt för samtalet. Det är viktigt att fokusera på studentens styrkor men också på vad som studenten behöver vidareutveckla och vilka områden/moment/delar som studenten bör träna på under fortsatt VFU och i kommande aktivitetsplanering/övningslektioner. Samtalen bör formuleras utifrån ett formativt och stödande syfte.

Underlag för bedömning och trepartssamtal

Lokal VFU-handledare ansvarar för att bidra med underlag för bedömning, vilket utgör ett av underlagen för universitetslärarens examination. I underlaget för bedömning dokumenterar lokal VFU-handledaren antalet pedagogiska aktiviteter/övningslektioner som studenten planerat och genomfört, samt studentens närvaro.

Underlaget för bedömning av VFU används som:

- underlag inför mottagande av lärarstudent
- underlag för samtal mellan lokal VFU-handledare och lärarstudent under VFU-perioden (formativt)
- underlag inför och under trepartssamtal (formativt).
- underlag för bedömning efter avslutad VFU (summativt)

Studenten ansvarar för att ta kontakt med kursansvarig och komma överens om tid för besök.

Vid besök/en ska verksamhetsförlagt trepartssamtal genomföras.

För grundlärare fritidshem:

- Att undervisa i fritidshem (ett besök med trepartssamtal)
- Lärarkretsens dimensioner för fritidshem 1 (besök med trepartssamtal)
- Lärarkretsens dimensioner för fritidshem 2
- Lärarkretsens dimensioner för fritidshem 3 (besök med trepartssamtal)

För grundlärare förskola:

- Att undervisa i... (ett besök med trepartssamtal)
- Lärarkretsens dimensioner i förskolan 1 (besök med trepartssamtal)
- Lärarkretsens dimensioner i förskolan 2 (besök med trepartssamtal)

För grundlärare f-3, 4-6, ämneslärare 7-9 samt gymnasiet:

- Att undervisa i... (ett besök med trepartssamtal)
- Lärarkretsens dimensioner i... (två besök med trepartssamtal)

Lärarhögskolan Umeå universitet Underlag för bedömning

Underlag för bedömning av verksamhetsförlagd utbildning II (VFU II)

Underlag för bedömning gäller för:

Kursnamn: Att undervisa i Estetiska ämnen Kurskod: GE3041
Kursnamn: Att undervisa i Hem- och Konsumentkunskap Kurskod: GN6113
Kursnamn: Att undervisa i Historia Kurskod: GH022
Kursnamn: Att undervisa i Religion Kurskod: GRV003

Program och termin: Termin 5 i Ämneslärarprogrammet 7-9 och Ämneslärarprogrammet Gymnasiet
VFU-period för 2024: 2024-10-13 - 2024-11-14

Lärarstudent	Lokal VFU-handledare	Universitetslärare
Namn	Namn	Namn
Kurs	Område/Skola	Adress
Termin	E-post	E-post
E-post	Tel	Tel
Tel		
Personer		

Du som är student ansvarar för att:
- fylla i dina kontaktuppgifter
- besvara underlaget till din lokala VFU-handledare
- ta kontakt med ansvarig universitetslärare vid problem
- inför trepartssamtal fylla i underlaget för bedömning
- ge ett svar till universitetsläraren senast 3 vecka efter avslutad VFU

Du som är lokal VFU-handledare ansvarar för att:
- fylla i dina kontaktuppgifter
- ta kontakt med ansvarig universitetslärare vid problem
- inför trepartssamtal fylla i underlaget för bedömning
- ge ett svar till universitetsläraren senast 3 vecka efter avslutad VFU

Du som är universitetslärare ansvarar för att:
- fylla i dina kontaktuppgifter
- dela ut underlaget till studenterna
- kontakta studenterna för trepartssamtal
- arkivera undertecknat underlag vid institutionen

Detta dokument används som:
- underlag inför mottagande av lärarstudent
- underlag för samtal mellan lokal VFU-handledare och lärarstudent under VFU-perioden (formativt)
- underlag inför och under trepartssamtal (formativt). Läs mer på sid 7.
- underlag för bedömning efter avslutad VFU (summativt)

Efter avslutad VFU postas underlag för bedömning till universitetsläraren och därefter arkiveras det enligt gällande regler på kursansvarig institution (enligt riktlinjer i Rikarkretsens författningssamling RA-FS 2011:2)

1

UMEÅ UNIVERSITET

Kompletterande pedagogisk utbildning KPU förhöjd studietakt och KPU för forskarutbildade

- Undervisning och lärande – läroplanstori och didaktik med VFU (VFU 1,5 hp) (inget besök)
- Verksamhetsförlagd utbildning 28,5 hp (minst ett besök med ett trepartssamtal)

Kompletterande pedagogisk utbildning KPU halvfart

- Ämnesdidaktik i skolpraktiken, del 1 15 hp och
- Ämnesdidaktik i skolpraktiken, del 2 15 hp och (minst ett besök med trepartssamtal under dessa två VFU-kurser)

Yrkeslärarprogrammet

- Verksamhetsförlagd utbildning, 30 hp (minst ett besök med trepartssamtal)

Det övergripande syftet med samtalen är att studenten ska reflektera över och själv kunna värdera sin praktik och professionsutveckling utifrån områden i bedömningsunderlaget och förväntade studieresultat för VFU. De återkommande trepartssamtalen ska medverka till att skapa kontinuitet och progression i studentens professionsutveckling. Inför trepartssamtalet ska den lokala VFU-handledaren och studenten tillsammans reflektera över studentens utveckling, med fokus på områden i bedömningsunderlaget och genomförd VFU under aktuell period. Reflektionerna skrivs in i bedömningsunderlaget av lokal VFU-handledare och belyses vid trepartssamtalet. Studenten ska här också relatera till tidigare studier i utbildningen. Även planering av den pedagogiska aktiviteten/övningslektionen utgör underlag för diskussioner vid trepartssamtal.

Studier på heltid

Den verksamhetsförlagda utbildningen innebär studier på heltid. Studenten förväntas att aktivt medverka i förskolans/fritidshemmets/skolans verksamhet och genomföra de uppgifter som är relaterade till VFU-kursen.

Studenten följer lokal VFU-handledares hela arbetsdag vilket innebär deltagande vid t.ex. arbetslagsträffar, konferenser, planeringsmöten, utvecklingssamtal mm.

Vikariat

Det är inte tillåtet för studenten att vikariera eller arbeta på VFU-platsen under VFU. Den period då den studerande i samråd med lokal VFU-handledare självständigt utför pedagogiska aktiviteter/ övningsundervisning är en del i utbildningen och ska inte räknas som vikariat.

Frånvaro

Studenten ska anmäla frånvaro till den lokala VFU-handledaren. Frånvaro ska anges i bedömningsunderlaget. Frånvaro kan medföra förlängd eller förnyad VFU. Beslut om detta fattas av examinator i samråd med lokal VFU-handledare.

Om lokal VFU-handledaren blir sjuk eller av annan anledning inte kan ansvara för hela VFU-perioden utses en ersättare så att studenten kan fullfölja sin VFU.

Sekretess och tystnadsplikt

Under VFU:n kommer studenten i nära kontakt med barn och vuxna som har rätt till skydd av sin personliga integritet. Offentlighets- och sekretesslagens (SFS 2009:400) uppgift är att tillgodose detta skydd.

UMEÅ UNIVERSITET

Det åligger studenten att upprätthålla sekretessen och tystnadsplikten vilket innebär ett förbud att röja uppgifter och är en inskränkning i den svenska offentlighetsprincipen.

Studenten undertecknar vanligtvis en blankett på förskolan/skolan, i blanketten försäkras studenten att hen ska följa sekretessen och tystnadsplikten. Studenten ansvarar för att ta reda på vilka rutiner som finns vid rörande sekretess och tystnadsplikt vid den enhet där studenten är placerad för sin VFU.

Rutiner vid problem

När en lokal VFU-handledare är tveksam till studentens prestation under den verksamhetsförlagda utbildningen bör ansvarig universitetslärare kontaktas så snart som möjligt. Kontaktuppgifter finns på underlaget för bedömning av VFU och på VFU-hemsidorna.

Studenter som har problem under sin VFU bör i första hand diskutera situationen med sin lokala VFU-handledare, men om de inte finner någon lösning bör ansvarig universitetslärare kontaktas. Studenten bör gärna också kontakta den samordnare som ansvarar för VFU-placeringar på skolan, så att han eller hon får kännedom om problematiken.

Försäkring

Studenter vid ett svenskt universitet eller högskola är försäkrade under skoltid samt under resan till och från skolan. Försäkringen är gratis för dig som student.

Läs mer om Kammarkollegiets försäkring för studenter här:

<http://www.kammarkollegiet.se/forsakringsavdelningen/studentforsakring/dig-som-studerar-pa-svenskt-universitet-och-hogskola>

Programöversikt

Översikter med information om vilka kurser som ingår i programmen, se utbildningsplan för respektive program:

www.umu.se/student/mina-studier/hitta-kurs-och-utbildningsplan/

Efter VFU

Regler och riktlinjer för betyg och examination

Det är examinator som beslutar om studentens betyg på VFU då samtliga teoretiska och praktiska moment/delar är avslutade. Betyg sätts enligt den skala som är angiven i kursplanen. Det är examinator som beslutar om VFU-perioden ska göras om i sin helhet eller delvis.

Rektor vid Umeå universitet har fastställt "Regler och riktlinjer för betyg och examination på grund och avancerad nivå":

http://www.umu.se/digitalAssets/152/152644_fs-1.1.2-553-14-regler-fr-betyg-och-examination-p-grund--och-avancerad-niv.pdf